

sodelavcev od takrat znana prva poročila o zdravilni učinkovitosti snovi v medu, ki so bila preverjena po načelih uradne medicine.

Poleg delavnosti, strokovnosti in znanstvene razdovednosti, ki sta značilni za Terča, se lahko iz življenja in dela tega izjemnega moža naučimo vztrajnosti in pripravljenosti, da kljub neugodnim okoliščinam, kakršne so bile odklonilno in zasmehovalno stališče tedanje uradne medicine, nadaljujemo svoje delo. V življenju je bil priča številnim žalostnim dogodkom, ki bi marsikoga potrli in ga obsodili na pasivnost. Terč nam je lahko vzor za to, da ne smeš obupati, temveč

moraš nadaljevati svoje delo, če verjameš v pravilnost svojih dognanj. Kot vemo iz njegovih zapisov, je bil prepričan, da temne misli vplivajo na to, da vidimo nebo temno in življenje obupno, pri svetlih, optimističnih pogledih pa je življenje lažje ter polno drobnih radosti in uspešnih rešitev, tako materialnih težav kot tudi zdravstvenih problemov.

Vsi Slovenci, zlasti mi, občani Maribora, smo lahko ponosni, da je tako izjemen človek živel in deloval v našem mestu ter da je njegovo delo v našem okolju postavilo naše mesto na svetovni zemljevid pomembnih mest. Slava njegovemu spominu!« ■

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Franko Dolgan*, franko.dolgan@czs.si

Priprava čebeljih družin na pašo

Za letošnji marec so bila značilna velika nihanja temperature ter – vsaj v našem delu Slovenije (Narin pri Pivki) – močna burja. Ta članek pišem prav med divjanjem burje, ki je ta konec tedna odnesla obrobe moje stanovanjske hiše. Spominjam se, da je prav takšna burja pred 12 leti odkrila skladovnico mojih desetih gospodarskih panjev. Takrat je na žici obvisela lesena letev, ki je vso noč vztrajno udarjala ob skrajni levi panj. Tiste noči ni preživela niti ena čebelja družina.

Med letošnjo zimo je bilo veliko obdobji lepega vremena, ki so čebele prisilila v izletavanje iz panjev, marsikateri matici pa skrajšala počitek pred zaleganjem novega rodu čebel. Med pogovori s čebelarji sem začutil njihov strah zaradi morebitnega pomanjkanja hrane v čebeljih družinah. Zato sem tople dneve v začetku marca izrabil za hitri pregled zaloge hrane v panjih. Hrane jim sicer še ni primanjkovalo, ker pa je matica že pospešeno zalegala, sem jih v drugi polovici marca zaradi povečane porabe hrane dražilno krmil. Ker je v domačem kraju bogata akacijeva paša, čebeljih družin v normalnem letu v tem obdobju po navadi ne krmim, saj se čebele do paše lepo razvijejo tudi brez tega ukrepa.

Marca po navadi končam še zadnje priprave na čebelarstvo sezono: zažičim še zadnje satnike ter očistim in razkužim panje. Žice ne napenjam, saj to storim z napenjalcem, preden vtrem satnice neposredno pred vstavitvijo družinam v graditev. To na

Izdelava rezervnih družin

redim aprila, ki je mesec razvoja družin in pridobivanja prvih novih satov. Družine prezimujem v obeh etažah (družina je nastanjena v plodišču) z matično rešetko. Tako se matica ne more preseliti v medišče. V njem pa pustim sate, ker menim, da znajo čebele same najbolje varovati svoje »skladiščne prostore za hrano«. Za vratci panja je vse do medenja akacije nameščena 4 cm debela penasta guma. Za graditev satov ni pomemben datum, temveč predvsem paša. Ko začnejo družine v panju izdelovati prizidke, jim ob gnezdo dodam satnico. Nekje v drugi polovici aprila zacvetita češnja in regrat. Če se ob cvetenju teh dveh rastlin pojavi obilnejša paša,

* Svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

družinam vstavim po več satnic. Tistim družinam, ki so že dovolj močne (to je takrat, ko se čebele umikajo v medišče), sate s starejšo pokrito zalego premestim v sredino medišča. Gnezdo v plodišču strnem in ga po potrebi premestim na sredino plodišča. Na vsako stran gnezda vstavim po eno satnico. Če je družina zelo močna, vstavim v medišče še tretjo satnico. Po navadi so takrat dovolj močni le 9-satni AŽ-panji. V drugi polovici aprila začnem plodišča pregledovati vsak teden.

Konec maja, ko pri nas začne cveteti akacija, so družine že na vrhuncu razvoja. To obdobje izrabim za izdelavo rezervnih družin. Iz družin, v katerih se pojavi rojilno razpoloženje, odvezam matičnike in zalego s čebelami. Močnim družinam, ki še niso v rojilnem razpoloženju, odvezam nekaj zalege s čebelami. Ker so družine številčne, je to pravi čas za narejanje novih družin, ne da bi s tem oslabil gospodarske družine. Čebele, ki bi se izlegle med

akacijavo pašo, je seveda še ne bi mogle izrabiti. Pašo izrabim tudi za izdelavo novih satov, matici pa povečam prostor za zaleganje. S tem se izognem tudi preveliki vojski lačnih ust v brezpašnem obdobju. Če pa na Javornikih zamedim gozd, so čebelje družine znova dovolj številčne. Kljub temu kaki družini na stojšču na vrtu pred hišo pustim, da izroji. Ko roj ogrebem, ga očistim varoj ter za eno ali dve noči postavim v temno klet. Roja nikoli ne naselim na izdelane sate, ampak le na satnice.

Tako sem čebelaril vse do letos. To leto je moje čebelarstvo v postopku preusmerjanja v ekološko čebelarstvo, zato moram korenito spremeniti tehnologijo. Ker pa sem tudi lastnik ekološke kmetije z govedom, travniškimi sadovnjaki in gozdovi, me vse to sili v način, ki mi bo omogočil »v čim krajšem času narediti čim več ter od tega tudi čim več imeti«. V kmetijstvu mi je to uspelo, zdaj je na vrsti še čebelarstvo. ■

Franko Dolgan – predstavitev svetovalca JSSČ, specialista za tehnologijo čebelarjenja

Po poklicu sem diplomirani inženir lesarstva. Sedem let sem bil kot tehnolog tehnološke priprave dela zaposlen v lesni industriji Javor Pivka in kot raziskovalec v razvojnem centru Intech-les. Sem tudi lastnik ekološke kmetije z govedom, travniškimi sadovnjaki ter gozdovi. Čebelariti sem začel leta 1995 kot srednješolec, zdaj pa na vrtu svoje kmetije v Narinu pri Pivki čebelarim z dvajsetimi čebeljimi družinami. Čebelarim v 9-, 10- in 12-satnih AŽ-panjih. Moje čebele imajo nektarno pašo za zdaj doma (sadno drevje, akacija, lipa in kostanj), ko zamedijo gozdovi na Javornikih, pa jih prepelem tudi tja.

Zaradi službe in dela na kmetiji sem število čebeljih družin prilagodil času, ki jim ga lahko namenim. Ko sem po očetovi smrti leta 2004 prevzel kmetijo, sem nameraval tudi živeti od nje. Tri leta sem to tudi poskušal. Takrat sem začel širiti svoje čebelarstvo, tako da sem leta 2006 imel že 48 čebeljih družin. Ker sem januarja 2007 dobil zaposlitev v podjetju Javor v Pivki (s tem se začela moja poklicna kariera), sem presežek čebel prodal. Nekako sem vsa leta skušal ohranjati vsaj deset gospodarskih in deset rezervnih družin. Ker nimam dovolj časa, da bi čebelaril z večjim številom družin, sem se odločil za višjo kakovost čebeljih pridelkov

ter se prijavil v postopek certificiranja za ekološko čebelarstvo. Letos sem v postopku preusmerjanja v ekološko čebelarstvo.

Član ČD Pivka sem od leta 1996. Deset let sem bil tajnik, lani pa sem prevzel položaj zakonitega zastopnika društva. Pridobil sem si tudi nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) čebelar.

Moje delo na ČZS obsega pripravo in objavo strokovnih prispevkov, reševanje strokovnih vprašanj v čebelarstvu, zaznavanje težav pri čebelarjih in seznanjanje raziskovalnih ustanov z njimi, sodelovanje pri raziskovalnih projektih in v procesu usposabljanja čebelarjev, sodelovanje z različnimi ministri in pripraviljanje razpisov za čebelarje, sodelovanje pri načrtovanju razvojnih programov v čebelarstvu, analiziranje stanje in možnosti razvoja v panogi ter na svojem strokovnem področju, sodelovanje z raziskovalnimi ustanovami pri iskanju optimalnih rešitev na področju tehnologije čebelarjenja in pri načrtovanju razvojnih programov v čebelarstvu, svetovanje glede tehnoloških vprašanj v čebelarstvu ter prenašanje znanstvenih izsledkov v prakso s pripravo in izvedbo izobraževanj (seminarji, predavanja, tečajji).

Upam, da bom s svojim znanjem in delom pripomogel k razvoju slovenskega čebelarstva, prav tako pa tudi, da vam bom s svojim svetovanjem pomagal dosegati zastavljene cilje.

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
 izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p. ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 80 27, GSM: 031 352 797,
 e-pošta: jm-kunstelj@amis.net, spleť: www.mj-kunstelj.com
 izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.